ВЫКАРЫСТАННЕ НАРОДНАГА ФАЛЬКЛОРА Ў ТВОРАХ БЕЛАРУСКІХ КАМПАЗІТАРАЎ ДЛЯ ФАГОТА

С.І.Ажыгін

"Музыку стварае народ, мы, кампазітары яе толькі аранжыруем" - М.І.Глінка.

Выкарыстанне народнага фальклора кампазітарамі-класікамі (Р.-Корсакаў - Фантазія для фагота з аркестрам, Канцэрт для фагота з аркестрам; Вэбер - Венгерская фантазія для фагота і фартэпіяна; Дубоўскі - Канцэрт для фагота з аркестрам і г.д.).

Выкарыстанне народнага фальклора ў сімфанічнай і опернай літаратуры беларускімі кампазітарамі (Чуркін М.М. - фінал сімфаньеты; Цікоцкі Я.К. - оп."Марынка"; Багатыроў А.В. - "У пушчах палесся"; Лукас - оп. "Кастусь Каліноўскі" і г.д.).

Выкарыстанне беларускага народнага фальклора ў творах для фагота. Неабходна адзначыць выкарыстанне беларускага фальклора расійскімі аўтарамі. Так прафесар Маскоўскай кансерваторыі Р.Цярохін апрацаваў для фагота беларускую народную песню "Перапелачка".

М.І.Аладаў - Санаціны № I, 2 для фагота і фартэпіяна.

П.П.Падкавыраў - Саната для фагота і фартэпіяна, на якой затрымаемся больш падрабязна. Саната складаецца з трох частак: I ч. - анданте долорозо (умерана сумна); II ч. - аллегро скерцандо (хутка з жартам); III ч. - аллегро модерато (умерана хутка). Аўтар выкарыстаў дзве беларускія народныя песні: у I-й частцы - "Ой палын мой, палыночак", у 3-й - "Ой бору мой".

Першая частка напісана ў складанай трохчастнай форме. Першая частка імправізійнага характару, як бы філасофскага роздуму аўтара, якая пераходзіць у сярэднюю частку, аснову якой складае песня "Ой палын мой, палыночак" і выконваецца троху хутчэй,чым у экспазіцыі ў танальнасці соль-мажор, потым тэма паўтараецца ў соль-дыез-міноры і фа-міноры, канчаецца частка зноў філасофскім роздумам аўтара.

Трэцяя частка пачынаецца ў ўмерана быстрым тэмпе ў характары паланэза, які пераходзіць у тэму песні "Ой бору мой" у больш спакойным тэмпе. Тэма народнай песні праходзіць на працягу ўсёй часткі тры разы і канчаецца частка урачыстым паланэзам.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Санаціна № 2 для фагота і фартэпіяна М.І.Аладава складаецца з 2-х частак: андантэ і алегро. М.І.Аладаў не выкарыстоўвае народныя мелодыі, але ўвесь "дух" твора беларускі, слухая яго не скажаш, што гэта музыка расійская ці украінская, бо, наогул, уся творчасць М.І.Аладава засноўваецца на беларускім меласе.

АНСАМБЛЕВАЕ ВЫКАНАЛЬНІЦТВА Ў БЕЛАРУСІ

Л.К.Валасюк

Ансамблевае выканальніцтва на народных інструментах у Беларусі існуе і развіваецца ў некалькіх напрамках. Гэта як прафесійныя, аматарскія, самадзейныя калектывы, так і вучэбныя ансамблі пры навучальных установах, пачынаючы з ДМШ і да вышэйшых устаноў.

У рэспубліцы створана шырокая сетка музычных школ і вучылішчаў, школ і вучылішчаў мастацтваў, музычных студый і гурткоў культурна-асветных устаноў, агульнаадукацыйных школ з музычным, эстэтычным ухілам. Ва ўсіх навучальных установах абавязкова есць прадмет "Клас ансамбля". Заняткі ў класе ансамбля пашыраюць музычныя веды вучняў, садзейнічаюць выпрацоўцы і замацаванню пачуцця рытма, музычнай памяці, прывіваюць навыкі ігры ў калектыве без дырыжора, раскрываюць багатыя магчымасці ансамблевай ігры ў пазнанні класічнай, народнай музыкі, выхоўваюць пачуцце арганічнай патрэбнасці ігры ў калектыве.

У вучэбных ансамблях у працэсе навучання найбольш выкарыстоўваюцца дуэты, трыа, як аднародныя, так і змешаныя па саставу. Гэта прызнаныя, вызначаныя формы, якія маюць свае выканаўчыя традыцыі, заснаваныя на народна-інструментальнай творчасці. Памімо традыцыйных саставаў - дуэтаў і трыа - у вучэбнай рабоце ўжываюцца квартэты, квінтэты, секстэты і змешаныя ансамблі. Узровень музычнай падрыхтоўкі выканаўцаў даволі высокі, добра валодаючы сваім асноўным інструментам, музыканты асвойваюць і іншыя і іграюць на некалькіх інструментах. Так у інстытуце культуры на кафедры народна-інструментальнай творчасці, існуюць ансам-